

ved, og ikke tænke saa meget paa Statskassen og de private Baners Kasser og heller ikke saa meget paa Kommunekasserne; thi skulle vi tænke paa alle andre ved dette Lovforslag end dem, som Forslaget er bestemt til at gavne, frygter jeg for, at det ikke vil blive til synderligt Gavn.

Formanden (Sofus Høgsbro): For en kort Bemærkning har Folketingsmanden for Københavns 3dje Valgkreds (Alf. Christensen) Ordet.

Alf. Christensen: Jeg vil udtale til det ærede Medlem fra Maribo (N. J. Larsen) det Haab, at han og jeg maa kunne blive enige om een Ting, og jeg tror her er et Punkt, hvor vi kunne blive enige; naar det ærede Medlem blot giver efter, saa tror jeg nok, vi blive enige her. Der er nemlig ingen Tvivl om, og kan ikke godt være Tvivl om, at det ærede Medlems Standpunkt er urigtigt og mit rigtigt. Det ærede Medlem er nu kommet saa langt, at han indrømmer, at i Overdragelsen ved Statens Køb af de sjællandske Jærnbaner staar den sædvanlige Passus, at Banerne overtages med de Rettigheder og Forpligtelser; hvormed Aktieselskabet har drevet dem; men, sagde det ærede Medlem, disse Rettigheder og Forpligtelser skulle forstaaes som almindelige formueretlige Rettigheder og Forpligtelser, men ikke som noget, der vedrører Driften. Dertil kan jeg svare: Hvoraf ved det ærede Medlem det? Er der i denne Købekontrakt taget noget aldeles bestemt Forbehold om, at saadanne Driftshistorier ikke skulde være med under disse Forpligtelser? I modsat Fald vil jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at denne Koncession, denne Kundgørelse af 15de Marts 1845 er det fundamentale, det Retsgrundlag, hvorpaa de sjællandske Jærnbaner have befordret Personer, Dyr og Løssere i hele den forløbne Tid, og i det Øjeblik, de sælge Jærnbanen, sælge de den med den Betingelse, som denne Kundgørelse har sat, og som er Fundamentet. Hvis det sjællandske Jærbaneselskab, i Stedet for til Staten, havde solgt til et andet privat Selskab eller til en Privatmand — hvad der ikke var det mindste i Vejen

for, hvis da nogen kunde købe den — saa er der ingen Tvivl om, at Fundamentet for Jærbanernes Eksistens havde fulgt med som Betingelse ved Salget. Det ny Selskab, som saa ikke var Staten, men privat, havde da været ansvarlig efter Kundgørelsens § 12. Men er dette først indrømmet, saa er det klart, at der maatte have staaet i Overdragelsesdokumentet, at Ansvarret efter Kundgørelsens § 12 var undtaget, hvis der fremtidig skulde være nogen Forandring heri. Ellers gaar det over paa Staten ligesom paa Privatmand, naar Staten gaar over til at være Driftsherre.

Formanden (Sofus Høgsbro): For en kort Bemærkning har Folketingsmanden for Maribo Amts 5te Valgkreds (N. J. Larsen) Ordet.

N. J. Larsen: Jeg tror ikke, at det nytter, at jeg fortsætter Debatten med det ærede Medlem angaaende § 12 i Kundgørelsen af 15de Marts 1845; jeg tror, det er bedst at overlade Afgørelsen af Striden til Domstolene, som jeg forudsætter, at det ærede Medlem er i Færd med at bringe Spørgsmaalet ind for. Til det ærede Medlem for Aalborg (Bramsen) maa jeg sige dette, at naar han vil gøre mig til Talsmand for, at fri Proces ikke maatte meddeles de fattige, misforstaar han mig atter, og denne Gang er det en Misforstaaelse, han ikke burde være falden i. Fri Proces kan jo gives de fattige nu efter den gældende Lovgivning, og naar han udtalte sig for fri Proces i Retssager efter § 4 i Forslaget, maatte det fornuftigvis forstaaes saaledes, at der skulde gives fri Proces uden for de sædvanlige Regler til enhver, der begærer det for ved Rettergang at faa sig Erstatning tilkendt. Det kan blive et meget betydeligt Antal Retssager; thi selv om der ikke i Realiteten er Grund til at begære Erstatning, saa kunne jo Folk finde, de have Krav paa Erstatning, og saa kommer man til at bebyrde Kommunerne med ikke saa faa Udgifter. Jeg troede ikke, det skulde gøres til en Brøde, at man her i Tinget lægger et lille Ord ind for Kommunernes Interesser. Det ærede Medlem lod mig høre, at det ikke var demokratisk at varetage Statskassens Interesser i den